

УДК 81'42:811.161.2+821.161.2.08(045)

ВАЛЕНТИНА ФІЛІНЮК,

*кандидат філологічних наук, доцент
(м. Хмельницький)*

Поетика сонетів Емми Андієвської: філософський образ світу

У статті розглянуто поняття тексту як об'єкта дослідження різних дисциплін, поняття образу як маркера стилю письменника, особистості автора, досвіду чи вподобань, літературної традиції й інноватики, мовної та концептуальної картин світу, соціальної чи культурної ситуації.

Проаналізовано філологічні дослідження поезії Емми Андієвської, визначено оригінальні риси її текстів: експериментальний характер, інтелектуалізм та філософічність, алогічність та сюрреалістичність поетичних світів, багатоплановість тлумачень, поняття «круглого часу», тяжіння до сонетної форми. Описано складники філософського образу світу, створеного Еммою Андієвською в сонетах, розглянуто цитатний матеріал, у якому вжито лексему «світ». На прикладах доведено, що існування світу в поезії розкрито через декілька вимірів (час, простір, кінестетичні відчуття, емоції чи уява). Поняття «круглого часу», коли існує все одночасно, але й розгортається лінійно, властиве ідіостилію Емми Андієвської.

Філософський образ світу в сонетах Емми Андієвської зреалізовано в категоріях народження (образи весни, води, ріки, дощу, стихії, вищої сили, світанку, оновлення), зникнення (образи п'їтьми, втрати, згасання матерії), зміни світів, їхніх часових, просторових, звукових, світлових та інших характеристик, у протиставленнях «старе–нове», «вічне–миттєве», «логічне–алогічне», «реальне–ілюзорне», в оксиморонних образах і метафорах, гіпертекстових відсиланнях читачів до їхнього асоціативного світу.

Ключові слова: сонети, Емма Андієвська, образ світу.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сьогодні філологічні дослідження все частіше мають міждисциплінарний характер, поєднуючи підходи та наукові категорії мовознавства, літературознавства, філософії, культурології тощо. Це зумовлено тим фактом, що текст, зокрема й художній, зазнає впливу багатьох чинників: особистості автора, його мововідчуття та мовотворчості,

досвіду чи вподобань, літературної традиції та інноватики, мовної та концептуальної картин світу, соціальної чи культурної ситуації.

Таким перетином кількох наукових точок зору є імагологія як поєднання «споріднених дисциплін, що вивчають історичні, культурологічні, соціологічні, психологічні, політологічні аспекти тих образів, за посередництвом яких учасники спілкування уявляють самі себе і партнера» [4, с. 244]. Лінгвістичний аспект, на нашу думку, зробить картину розкриття образу цілісною.

Одним із напрямків літературної імагології є зосередження на етнічних образах [4, с. 245], що «створюються в певній національній чи регіональній свідомості й відбиваються в літературі; за своєю природою і структурою вони є інтегрованими образами, специфічними етно- й соціокультурними дискурсами, що відзначаються значною тривкістю й тривалістю, але не лишаються незмінними» [6, с. 91]. Етнообраз тлумачать як «образ, що конструє не лише індивідуальні риси, а й етнічну (національну) ідентичність зображуваних персонажів, краєвидів чи історичної минувшини, подаючи певні їхні ознаки як «типові» для відповідної країни, «характерні» для цілого народу» [4, с. 247]. Характеризувати образи, що постали в художніх текстах поетеси-емігрантки Емми Андієвської, досить цікаво, оскільки в них межі етнічного розширено до географічно ширших кордонів, але при цьому залишаються українськими і водночас космічними.

На оригінальність поезії Е. Андієвської щодо української мови вказував Т. Возняк, який зазначив, що «не обмежував її поезію до «передавання станів душі», «віддзеркалення... реальності» – причому байдуже, як сама авторка інтерпретує свої тексти, її поезії живуть поза нею з того моменту, як вона завершила твір. Вони вже «є» в українській мові/світі, хоч це ще і не засвоєно широким загалом. Однак щось їх вирізняє з довгого шеругу поетичних текстів. Щонайперше, це невідповідність її логіки логіці, до якої ми звикли. Причому це не вибрик, а її органіка. Ламаючи логіку суцього, вона, власне, й намагається з нього вирватись. А прирощені у її поетичному акті нові регіони суцього диктують уже свою, до того «не наявну», логіку (чи алогічність, – якщо комусь так подобається більше)» [1].

Інтерпретувати образи авторки допоможе дослідження В. Канарської, яка стверджує, що в текстах поетеси помітне «стикування виражено модерністського зображення із традиційним, що притаманне поезії, яке перетікає у поєднання модерних та постмодерних акцентів у прозі. З огляду на це поезія Емми Андієвської вражає читача новаторством та невичерпними можливостями художніх відкриттів, тяжінням до експериментування, а також нонсенсністю та

алогічністю, що поєднуються з елементами абсурдизації світу, застосованими при утворенні поліфонічного, багатоаспектного та широкопланового простору стильової манери письменниці» [5].

Д. Гусар-Струк виділив інші складники поетичного світу Емми Андієвської, як-от: сюрреалістичний краєвид, багатоплановість образів, поняття «круглого часу» [2, с. 8], а також запропонував три ключі декодування її поезії: поняття перспективи; «назва вірша, що подає тему, яку опрацює Андієвська, як джазовий музикант, у різних варіаціях»; світ сну [2, с. 10]. Д. Дроздовський акцентує увагу на поетичній формі, якій віддає перевагу авторка: «Андієвська, як ніхто інший, самодостатньо і досконало в поезії випромінює стихії буття. Мабуть, її улюблена поетична форма – це канонічний сонет, який пані Емма облаштувала зовсім по-своєму, її сонети мають консонантну риму (хоча для самої поетки точнішим видається не літературознавчий, зате музичний, термін – дисонантні рими, адже весь її внутрішній світ – це склеювання дисонансів, які спричиняються до фантастичних творінь невіддільного духу)» [3, с. 19]. Вивченню сонетарію Емми Андієвської присвячено дисертаційне дослідження О. Шаф, яка уточнює: «У процесі вивчення модифікації жанру сонета у творчості поетеси найвищий ступінь новаторства зафіксований на змістовому рівні її творів, яким притаманна онтологічно-екзистенційна, філософська тематика (метафізична суть видимих реалій буття, трансцендентний світ, проблеми смерті, апокаліпсису). Зміст її поезій відзначається своєрідністю співвіднесення антитетичних змістових елементів у тексті» [8, с. 4].

Долучимо до нашого дослідження літературознавчий аналіз творчості Емми Андієвської, який запропонувала Л. Тарнашинська і виділила парадоксальне мислення, зображення перехідних, межових станів і реальностей, парадокси, містифікації, персоніфікації як риси поетичних текстів, мистецьку інтуїцію Емми Андієвської [7]. «Вічні пошуки джерела, що неодмінно приводять до скарбів «золотого руна», – це той національний ґрунт, той сталий фермент, що й визначає «українськість» її сюрреалістичного світовідчуття, бо забарвлює зазвичай деперсоналізовану фактуру поезії, її інтелектуалізм тим м'яким відсвітом романтизму й ліричності, що його – хоч на мить – таки прагне українська душа» [7, с. 13].

Тому для аналізу варто прийняти до уваги такі особливості творчості Емми Андієвської: експериментальний характер, інтелектуалізм та філософічність, алогічність та сюрреалістичність поетичних світів, багатоплановість тлумачень, поняття «круглого часу», тяжіння до сонетної форми.

Формулювання цілей статті... У статті ми здійснимо опис складників філософського образу світу, створеного Еммою Андієвською в сонетах, аналіз цитатного матеріалу, у якому вжито лексему «світ».

Виклад основного матеріалу... Домінування сонета в поетичній творчості не заважає Е. Андієвській руйнувати строгі бар'єри композиції та форми цього жанру, так «народжується сонетарна багатомірність, багатозначність, кількاظлощинність мовленого», «порушення мовних норм, до яких вона зухвало й беззастережно вдається, передусім відкидаючи дієслівні форми, замінюючи їх багатозначним, інваріантним тире» [7, с. 15]. «Дієслівне фрагментування світу (через віртуальну множинність дії – що, очевидно, можна віднести до ознак гіперлітератури) насправді його не фрагментує, а неказанно помножує, якщо брати до уваги всі варіативні спроби й підтексти авторки та інтерпретаційні іночитання. Отже, світ постає гіперсвітом, а не тим лінійно-уявним вузьким світцем, який кожен із нас бачить чи уявляє в міру своєї освіченості, вдумливості та гри фантазії» [7, с. 17]. Саме такий світ світів, одночасно цілісний і множинний, ми спробуємо проаналізувати, «коли автор «відсилає» своїх читачів до широких інтерпретаторських «здогадів», що, власне й вибудовує розгалужений гіпертекст її творчості, яка прочитується у кількох вимірах одночасно» [7, с. 19].

Філософський образ світу в сонетах Емми Андієвської зреалізовано в категоріях народження, зникнення, зміни світів, їхніх часових, просторових, звукових, світлових та інших характеристик, у протиставленнях «старе–нове», «вічне–миттєве», «логічне–алогічне», «реальне–ілюзорне». «У процесі осягнення істинної суті світу Е. Андієвська вибудовує філософську концепцію буття, базовану на діалектичній єдності феноменів буття, інобуття та свідомості ліричного суб'єкта» [8, с. 8]. Розглянемо детальніше на прикладах.

Опис народження світу зустрічаємо в сонеті «Зима з весняним ухилом»: *«Свідомість меншає, – ледь-ледь – пташиним волон, – Лише – поріг, – і тіло стане зрячим, Й за океанами – обтяжливе, незручне. ... Світ-цибулина – стрілку – навесні»*. Світ представлено як джерело нового життя, що навесні прокидається, подібно до всього живого, як сутність, що може скинути стару оболонку, втратити усі відчуття і згодом їх набути.

У появі нового світу найголовніше – це чутевість, а також оновлення і здатність до цілісності, читаємо про це в поезії «На тему ранньої весни»: *«Весь краєвид під жолоби заліз, Лиш селезінку чути в водостоках, І обережно інший світ простукує На масть, на*

чуйність, серце; ловить тон І трудиться, щоб заки ще осмеркне (В нові світи – нова хода і мірка!), З топчійкою в кулястість увійти».

Образ численних світів у вірші «Зміни» можна тлумачити як мінливий, де змінюються один за одним світи під впливом вищої енергії, одні – зменшуються, інші – народжуються, наче з води, причому їхні розміри досить умовні, як це часто спостерігаємо в текстах Емми Андіївської: *«Предмети, що втрачали гостроту, Повідкривали очі і роти – Простежити, як – старт новий, де мнеться Буття на м'ячик, що – колись – онуці – Ще на світанку втілень – воротар, Який світи – із dna – русалку в сітях».* *«Та – ген – долина з велетенських прасок – Перевиконують – в котре – горішній плян, – Усесвіти, що – із кількох краплин».*

Черговість народження світів зображено в тексті «Встановлення рівноваги»: *«Матерія на все буття волала, Аж поки – вибухи – в стрілки – годинникар. Світів циклічність, що – із dna ріки».* Мінлива течія ріки щоразу народжує нові світи, що із вибухом енергії змінюють одне одного, бачимо паралелізм плину води і плину часу.

Множинність світів (світу людей, світу рослин) породжує вища сила, даруючи свідомість, мову і прагнення, причому вони розгортаються в часовому вимірі: *«О пощо Ти являєш волю й розум В світи кульбаб, в перелески, щоб мить На волосинку часу осягнуть»*, *«Яви Твоєю милістю світи (Нехай по нас, по всіх світах, пізніше) В збагненніше. Або спали вуста»* («Ясність»). «Першопричиною світу, організуючими, регулюючими чинниками конструктивно-деструктивних процесів поетесою виділені синонімічні субстанції хаосу, Духу, Бога. Проекція світу на свідомість суб'єкта наділяє його аналогічними властивостями, що виражається в мотиві його богоподібності. У тексті сонетів Андіївської образ суб'єкта постає як «розчинена» у світі ментальна субстанція, присутність якої відбита в її рецепції навколишнього, в авторефлексії психічних станів, що дозволяє співвіднести її з креативною суттю авторської особистості» [8, с. 16].

Образ новонародженого світу інколи набуває персоніфікованих рис: *«Світ, в пелюшках ще, – кругову поруку, Що – доти – ніч, яка – вузли, – розсік І вивільнив комаху і чечугу З краплин буття, де тяглість – ні до чого, Нехай росте стокротка і хондрила»* («Світанок з пищавкою на хвості»).

Оригінальним є образотворення сонету «З-за ґрат», де світ породжений вищою силою жіночої статі, а рух народжує світи один за одним, але їхня часова тяглість застигла, наче у склі. *«І знов – поновно – закипає чаша, Де – через край – красуня косу чеше, – Й з-під гребеня*

– **світи**, – **за складом – склад**. – *Чи й вічність – лиш комаха в краплі скла?»*.

Зникнення світу протиставляється народженню, матеріальний світ як вмістилище звичних предметів та подій відходить в інобуття: *«Тебе я, Боже, серед пекла здибав Й відтоді все ніяк не відгадаю, Ні – що я, ні – навіщо, ані – де я. **Весь світ, все звичне – раптом стало дуба**»* («Ти – все в мені – і помисли, і дії»).

У сонеті *«Мій зір, мов в'язень в вогкім казематі»* подибуємо опис світу як матеріального об'єкта, який можна пізнати насамперед зором, та цей світ для ліричного героя згасає, втрачає значення: *«Мій зір, мов в'язень в вогкім казематі, Який – крізь ґрати – неба візерунок, – **Там ще – від світу – згаслий окоренок**»*.

Черговість появи світів починається зі зникненням попередніх: *«**Світи здиміли**, де ще страхопуд На довгій щоглі, що – від п'їтьми, – висне. Найближча дійсність – усю снасть – на весну»* («Пробудження»). Старі світи як осередки страху зникають в п'їтьмі, на зміну яким народжуються навесні нові. Таким чином, циклічність життя не припиняється – матеріальний світ змінюється чуттєвим.

У кількох сонетах зустрічаємо опис нового світу, народженого чи поглиненого стихією води, наприклад: *«На хвилях біг, що переходить в нурт. І ні душі, лише – за обрій – щогла. Все знову світиться. **Цей світ змело й уцухло. Й те, що лишилося, – от – за межу пірне**»* («На березі»). Світ, що зникає під силою стихій, йде в небуття (припускаємо, що поняття світу тут зіставляється із поняттям моря), але він протиставляється світу, який ще навіть не названий, попри це існує – той світ, де поки що у світлі немає ні душі.

Поезія «Гроза» подає протиставлення світів за часовою ознакою – до дощу та після нього, новий світ народжується із бурхливих потоків води, зміна світів сприймається як постійне звичне явище: *«**І в цей світ – світ новий нахлинув звідусюди**. На царство з почестями повернувся потоп»*. Світи породжуються і легко поширюються водою, яка дає дорогу та справедливу оцінку: *«Вода сама – і лабіринт, й арбітр, Який – **світи – з долонь, як помідори**»* («Ритуал»).

Закономірно, що народження та зникнення світів тісно пов'язане із їхньою часовою зміною, як у поезії «Картата карта»: *«**Буття в цей світ ступило лівою ногою**, І те, що – під сукно, – ушир – перемагає. Від попередньої, – що – правий крок, – синтези, – **Ледь динозаврів (зменшених) лишився тузінь Та кілька нечітких, патлатих одиниць**»*. Світ зображено як вмістилище доісторичних та сучасних епох, різних життів, які змінюються, наче кроки людини.

Алогічність, парадоксальність та сюрреалістичність образів поезії Емми Андіївської – незаперечний факт, тому й філософське бачення світу пов'язане із чуттєвістю. Сонет «На скелі місто блима, мов вітряк» розкриває місце відчуттів у бутті: *«Чавунна тиша. Зоряна короста Переформовує терен гористий, Лише на мить дали чуттям потолою, І світу, що – так міцно скрізь – не стало»*. Світ із раціональною основою як логічна структура протиставляється світові чуттів, зрештою перемагає алогічний світ ночі та підсвідомості.

«У сонетній творчості поетеси діалектично пов'язані категорії буття та інобуття реалізуються шляхом розкриття в матеріальному світі – метафізичного підґрунтя, у космологічному вимірі – трансцендентних законів, на рівні свідомості суб'єкта – сфери підсвідомого. Інобуття трактується автором як істинна трансцендентна суть світу, структурний антипод видимої дійсності відповідно до ідеалістичних концептів платонізму та неоплатонізму, релігійних вірувань Далекого Сходу, Стародавньої Індії, езотеричних доктрин» [8, с. 10]. Появу нового світу, як і зникнення попереднього, у якому є будівничий, що відсікає зайве, знаменує звична подія, викликана алогічним вчинком: *«З повітря випадають мутри й шпали, – Кербуд минушого, що – зайве – в шполю, Замріявся і одразу ж розсотавсь. Сірник ледь чиркнув, і – нові світи»* («Краєвид з космічним ухилом»).

Деякі виміри дозволяють оприяти існування світу, до них належать час, простір, кінестетичні відчуття, емоції чи уява. Поняття «круглого часу», коли існує все одночасно, але й розгортається лінійно, властиве ідіостилію Емми Андіївської.

Світ як часова категорія нетривалий, бо його цінність невелика, але ця мить не зникає, вічно існує, як форма застиглому часу: *«Світ – миша, що – народжує гора. – Мить, що згасаючи, в віках горить»* («Утвердження»).

Ще одним доказом існування світу є його видимість при світлі, про це читаємо в поезії «Проміжки»: *«Навколо ніч й дедалі грубіші мури. Вікно ще є, – там світ, цвіте картопля На клаптику свідомості, де тепло І злагода, хоч шпичаки примарні – Буття передагований примірник, – Й дві-три хмарини, що їх – довго в ступі»*. Світ як світло (звідси – новий врожай, тепло, злагода, свідомість) протиставляється пітьмі (образи мурів, холоду, шпичаків, підсвідомості, хмар, передаганого буття).

Текст «Вічних повітів» *«Як рештки викопні – за муром сміх, Який видовжується у півоній клямбу. Світ, оприсутнений промінням лялпи, – На коло, яке – крильцями комах»* визначає межі існування

світу за допомогою світла та тих, кого це світло приваблює, а за межами світла та кольору існують світи звуків.

Тому наступною ознакою образу світу є поняття звука. Світи протиставляються за наявністю/відсутністю звуку, гучний шум води відкидає одні світи, заперечуючи їхню сутність, таке бачимо в поезії «Дош над гірськими озерами»: *«З самих очей все видиме – й мовчанка. – Розподіл сил, що й вир не захита, Який – по клаптю – хвилі – на хитин, – Звук, що – набік – цей світ, як глухоту»*. Попри певну ключову ознаку, названу в конкретному сонеті, як спостерігаємо, все одно інші (вода, світло, мінливість, алогічність) теж відіграють важливу роль. До прикладу, світ, що основною ознакою має доторки, водночас існує й не існує, бо має кінцевий термін: *«Вмира щомиті і ніяк не вмре Світ поторків, який – тяжку хворобу»* («Виклик»).

Примарність світу, нетривку ілюзію, що символізує конечність цього буття, на відміну якогось іншого, зустрічаємо в сонеті «На мене впало небо, як терміти»: *«Й увесь цей світ – лише з піску намети, Проміння навіть, як могильні плити»*.

Висновки... Таким чином, філософський образ багатопланового світу чи світів у сонетах Емми Андіївської змістово розкривається через поняття народження (образи весни, води, ріки, дощу, стихії, вищої сили, світанку, оновлення), зникнення (образи п'їтьми, втрати, згасання матерії), протиставлення логічності, раціональності – алогічності, чуттєвості, оксиморонні образи та метафори, гіпертекстові відсилання читачів до їхнього асоціативного світу.

Список використаних джерел і літератури:

1. Возняк Т. «Небуття хамелеон» у поезії Емми Андіївської / Тарас Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn2-9.htm>. – Назва з екрана.
2. Гусар-Струк Д. Як читати поезії Емми Андіївської / Данило Гусар-Струк // Сучасність. – 1981. – Ч. 12 (252). – С. 8–15.
3. Дроздовський Д. І. Тримаючи паузу. Емма Андіївська: енергія власного стилю / Д. І. Дроздовський // Дзеркало тижня. – 2007. – 3 серпня. – С. 19.
4. Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство : навчальний посібник : у 2 ч. / М. М. Ільницький, В. В. Будний. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – Ч. 1 : Лекційний курс. – 280 с.
5. Канарська В. П. Національний міфосвіт поезії Емми Андіївської / В. П. Канарська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL :

<http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1164/194.pdf?sequence=1>. – Назва з екрана.

6. Наливайко Д. С. Літературна імагологія : предмет і стратегії / Д. С. Наливайко // Теорія літератури й компаративістика : статті-розвідки. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 91–103.

7. Тарнашинська Л. Три мистецькі світи Емми Андієвської / Л. Тарнашинська // «Буття прочинилося навстіж...» Емма Андієвська : до 80-ліття з дня народж. : біобібліогр. покажч. / уклад. О. Круківська; ред. С. Чачко; ДЗ «Держ. б-ка України для юнацтва». – К., 2011. – С. 12–23.

8. Шаф О. В. Сонет Емми Андієвської в західноєвропейському контексті / О. В. Шаф : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2007. – 21 с.

References:

1. Vozniak T. «Nebuttia khameleon» u poezii Emmy Andiiievskoi, <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn2-9.htm>.

2. Husar-Struk D. Yak chytaty poezii Emmy Andiiievskoi, *Suchasnist*, 1981, Vypusk. 12 (252), ss. 8–15.

3. Drozdovskyi D. I. Trymaiuchy pauzu. Emma Andiiievsk'a: enerhiia vlasnoho styliu, *Dzerkalo tyzhnia*, 2007, 3 serpnia, s. 19.

4. Ilnytskyi M. M., Budnyi V. V. Porivnialne literaturoznavstvo : navchalnyi posibnyk. Lviv, Vydavnychyy tsentr Ivan Franko LNU, 2007, Chastyna. 1, 280 s.

5. Kanarska V. P. Natsionalnyi mifosvit poezii Emmy Andiiievskoi, <http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1164/194.pdf?sequence=1>.

6. Nalyvaiko D. S. Literaturna imaholohiia : predmet i stratehii, *Teoriya literatury i komparatyvistyka* : statii-rozvidky, Kyiv, Vydavnychi dim «Kyievo-Mohylianska akademiia», 2006, ss. 91–103.

7. Tarnashynska L. Try mystetski svity Emmy Andiiievskoi, «*Buttia prochynylosya navstizh...*» *Emma Andiiievsk'a: do 80-littia z dnia narodzhennia*: biobibliographichni pokazhchyk, ukladach O. Krukivska; redaktor S. Chachko. Kyiv, 2011, ss. 12–23.

8. Shaf O. V. Sonet Emmy Andiiievskoi v zakhidnoievropeiskomu konteksti, avtoreferat dysertatsii kandydata filologichnykh nauk, Dnipropetrovskyi natsionalnyi universytet. Dnipropetrovsk, 2007, 21 s.

Summary
Valentyna Filiniuk
***Poetics of Emma Andrievska's Sonnets:
Philosophical Image of the World***

The article deals with the concept of text as the object of study of various disciplines, the concept of image as the marker of writer's style, author's personality, experience and preferences, literary tradition and innovation, linguistic and conceptual world image, social or cultural situation.

Philological study of Emma Andrievska's poetry is analyzed; the original features of her texts are defined: experimental character, intellectualism and philosophy, illogicality surrealism of poetic worlds, diversity of interpretations, the concept of «circular time», attraction to sonnet form. The components of philosophical image of the world created by Emma Andrievska in sonnets are described; quotation material with the lexeme «world» is analyzed. The examples prove that image of the world in poetry is connected with several dimensions (time, space, kinesthetic sensations, emotions or imagination). The concept of «circular time» where all exists at once, but develops linearly is inherent to Emma Andrievska's idiosyncrasy.

Philosophical image of the world in Emma Andrievska's sonnets is presented in concepts of birth (images of spring, water, river, rain, flood, high energy, dawn, update), evanescence (images of darkness, loss, matter dying), change of the worlds, their temporal, spatial, sound, light and other characteristics, by contrast «old–new», «eternal–instant», «logical–illogical», «real–illusory», in oxymoron images and metaphors, hypertext sending to readers' associative world.

Key words: *sonnets, Emma Andrievska, image of the world.*

Дата надходження статті: «28» жовтня 2016 р.

Дата прийняття до друку: «17» листопада 2016 р.